

تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی در بهبود یادگیری دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا

رضا موحدی^۱، مسعود سامیان^۲، نسیم ایزدی^۲ و مرجان سپه پناه^۲

۱- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.
۲- دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

چکیده

شبکه‌های اجتماعی از جمله دستاوردهای مهم بشر در به‌روزرسانی اطلاعات هستند که فرصت‌های زیادی را در اختیار جامعه‌های آموزشی و علمی به‌ویژه دانشجویان قرار می‌دهند. هدف این بررسی، تأثیر شبکه‌های اجتماعی در بهبود فعالیت‌های یادگیری دانشجویان کشاورزی بود. جامعه آماری را دانشجویان کارشناسی و کارشناسی‌ارشد دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا در سال تحصیلی ۱۳۹۶ با حجم ۵۲۳ نفر تشکیل دادند، که از این شمار ۲۱۷ نفر به‌عنوان نمونه با استفاده از جدول مورگان انتخاب شدند. برای معبوسازی پرسش‌نامه و استخراج متغیرهای مورداندازه‌گیری تحقیق، هم از روش نظرسنجی از متخصصان و هم از پیش‌آزمون پیش‌آهنگ استفاده شد. روایی پرسش‌های پرسش‌نامه با استفاده از نظرسنجی متخصصان متخصصان دانشگاه بوعلی سینا تایید و پایایی آن نیز با آزمون تتای ترتیبی محاسبه و به میزان $\theta = 0/88$ به دست آمد. نتایج نشان داد که بیش از نیمی از دانشجویان کشاورزی (۵۲/۴ درصد) به استفاده از شبکه‌های اجتماعی نگرش مثبتی دارند. همچنین دانشجویان دختر در مقطع‌های مختلف تحصیلات تکمیلی بیش‌تر از این شبکه‌ها استفاده می‌کنند. نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی در بهبود یادگیری دانشجویان نشان داد، تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و مدرسان، بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری، بهبود ارتباطات فردی و اجتماعی و افزایش احتمال شغل یابی مهم‌ترین عامل‌های شناسایی شده می‌باشند که این عامل‌ها در مجموع ۶۱ درصد واریانس کل متغیرها را تبیین می‌کنند. همچنین نتایج حاصل از ضریب هم‌بستگی اسپیرمن نشان داد، بین جنس و مقطع تحصیلی دانشجویان کشاورزی با نگرش آنان نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌دار در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و نیز نتایج آزمون کروسکال والیس نیز بیانگر این موضوع بود که بین نگرش دانشجویان زن و مرد نسبت به شبکه‌های اجتماعی تفاوت معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد. همچنین بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان علاقه به شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد.

نمایه واژگان: آموزش و یادگیری، شبکه‌های اجتماعی، یادگیری دانشجویان، دانشجویان کشاورزی.

نویسنده مسئول: رضا موحدی

رایانامه: movahedi686@yahoo.com

پذیرش: ۱۳۹۸/۰۳/۲۷

دریافت: ۱۳۹۷/۰۳/۰۱

مقدمه

استفاده از فناوری‌های آموزشی مانند رایانه و ارتباطات از راه دور توان بالایی برای بهبود و کیفیت برنامه‌های آموزشی دارد و نویدبخش دستیابی انسان به یکی از توانمندترین ابزار آموزشی و یادگیری است (دی و همکاران^۱، ۲۰۱۵). در این بین دانشجویان و دانشگاهیان جزو اصلی‌ترین استفاده‌کنندگان از فناوری‌های آموزشی از جمله اینترنت و شبکه‌های اجتماعی به شمار می‌آیند. این ابزار افزون بر کاربردهای شخصی در بعد آموزش و پژوهش نیز کاربرد زیادی داشته و می‌تواند سبب بالابردن سطح دانش و توانایی دانشجویان و دانشگاهیان را از راه دستیابی سریع و ارزان به اطلاعات و منابع‌های علمی فراهم شود.

دگرگونی‌های در نظام اجتماعی ناشی از پیدایش رسانه‌های نوین از جمله اینترنت و شبکه‌های اجتماعی حتی شیوه‌ی برقراری ارتباط شاگرد و مدرس و روش تدریس در سطوح دانشگاهی را هم دگرگون کرده است. این امر به‌طور اساسی قابلیت انجام تحقیقات توسط دانشجویان و به اشتراک گذاشتن یافته‌های آنان با دیگران را بالابرده است. امروزه حتی کودکان نیز به‌نوعی برای تکلیف‌های درسی و برقراری رابطه‌های اجتماعی خود به این رسانه‌ها وابسته شده‌اند. دانش آموزان و دانشجویان نیز انتظار دارند که دامنه‌ی فرآیند یادگیری خود را در هر لحظه که نیازمند پرسش و برقراری رابطه با مدرس باشند، به بیرون از محدوده‌های کلاس گسترش دهند. این امر نکته مثبتی برای آینده آموزش و تعلیم به شمار می‌آید و همه این عواملها به علت حضور اینترنت، وب و شبکه‌های اجتماعی است (یانگ^۲، ۲۰۰۸). شبکه‌های اجتماعی به عنوان موثرترین فضای ارتباط جمعی در جهان امروز به شمار می‌آیند که با وجود پیدایش نه چندان طولانی خود دارای ضریب نفوذ بالایی در میان جوانان هستند (شیخ و شامیانی، ۱۳۹۴).

صاحب‌نظران براین باورند مرحله‌های توسعه یافتگی کشورها و گذر آن‌ها به جامعه دانایی محور به میزان نقشی که هریک از کشورها در زایش اطلاعات،

جریان سرمایه و مدیریت دانش بر دوش می‌کشند، وابسته است. از سوی دیگر بالا بردن کیفیت آموزش در مسیر توسعه یافتگی کشورها وابسته به مهارت‌هایی چون توانایی حل مسأله، برقراری ارتباط مؤثر، کارگروهی و تفکر انتقادی است که این امر ترکیب و تفسیر انبوهی از اطلاعات را ایجاب می‌کند (رضایی و شبیری، ۱۳۹۴). بخشی از این جریان اطلاعات به بحث شبکه‌های اجتماعی مربوط می‌شود؛ در واقع شبکه‌های اجتماعی نوعی ساختار اجتماعی و متشکل از گروه‌های پرشماری از افراد حقیقی یا سازمان می‌باشند و بطور مجازی در فضای اینترنتی شکل گرفته و نقش مهمی در تصمیم‌گیری برای حل مسأله‌های روز و اداره کردن تشکیلات و میزان موفقیت افراد برای رسیدن به اهدافشان ایفا می‌کنند. با استفاده از شبکه‌های رسمی مجازی می‌توان باعث افزایش برقراری ارتباطات در میان اجتماع، ارایه اطلاعات مناسب، انتقال سریع اطلاعات و افزایش مشارکت‌های مردمی در بین گروه‌های عضو در این شبکه‌ها شد (گتچل و سلنو^۳، ۲۰۱۵).

بنابراین با توجه به استقبال گسترده جوانان و نوجوانان از شبکه‌های اجتماعی مجازی، بررسی مسأله‌های مربوط به این شبکه‌ها، برای تصمیم‌گیری‌های درست و برنامه‌ریزی دقیق ضروری است که شبکه‌های اجتماعی را از جنبه‌های مختلف مورد کنکاش و ارزیابی قرارداد. هم‌چنین با توجه به نقش مهمی که شبکه‌های اجتماعی در بهبود آموزش و یادگیری و سرعت بخشی به جریان انتقال دانش و اطلاعات می‌توانند ایفا کنند مسئله اصلی این پژوهش شکل گرفته و پرسش‌های تحقیق به شکل زیر مطرح شد: به طور کلی نگرش و دیدگاه دانشجویان نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی در امر بهبود فعالیت‌های یادگیری مثبت است یا منفی؟ شبکه‌های اجتماعی چه نقش‌ها و کارکردهایی در امر آموزش و یادگیری دانشجویان دارا می‌باشند؟ چگونه می‌توان این نقش‌ها را تحلیل و گروه‌بندی کرد؟ آیا بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با جنسیت و سطح تحصیلات ارتباطی وجود دارد؟

وبسایت‌های شبکه اجتماعی مانند اورکات، فیس‌بوک، مای اسپیس، یوتیوب و تلگرام امروزه بخشی از زندگی روزمره افراد را تشکیل می‌دهد. اعتقاد بر این است که استفاده بیش از اندازه از شبکه‌های اجتماعی سبب منحرف شدن ذهن دانش آموزان از یادگیری و مطالعه می‌شود اما به‌طور کلی می‌تواند از لحاظ آموزش در صورت استفاده صحیح و نظارت والدین و مربیان بسیار کارآمد باشد. علاوه بر این تحقیقات نشان می‌دهند که این شبکه‌ها دارای اثرات منفی و مثبت روی آموزش و فرایند یادگیری هستند که البته این مسئله بستگی به میزان علاقه افراد و شیوه نگرش آن‌ها درباره آموزش دارد (مازمن و اوسلول، ۲۰۱۰). پژوهشگران بر این باورند که شبکه‌های اجتماعی مجازی شکل جدیدی از همکاری بین افراد را به وجود آورده‌اند که باعث تغییر رفتار در افراد خواهند شد (بابسون و هوپن، ۲۰۱۴). در شبکه‌های اجتماعی، افرادی که زبان، مذهب و علاقه مشترکی دارند به انتشار اطلاعات مختلف می‌پردازند. در شبکه‌های اجتماعی مجازی، پیام‌های کاربردی بر اساس ساختار سازمانی این شبکه‌ها منتشر و انتقال داده می‌شوند و روابط اجتماعی شکل گرفته شده، حمایت‌های افراد در این گروه‌ها را تقویت کرده و رقابت درون گروهی را افزایش می‌دهد (لوپزتو و همکاران، ۲۰۱۶).

با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام گرفته در خارج از کشور، هر چند محققین در زمینه میزان استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی، دلایل استفاده و تأثیرات احتمالی آن بر روی عملکرد تحصیلی و اجتماعی به نتایج متفاوتی دست یافتند ولی در کل اثرات شبکه‌های اجتماعی در امر آموزش و یادگیری از نظر بیش تر محققان مثبت ارزیابی شده است. از جمله این محققان می‌توان به نتایج پژوهش‌های مت نو و همکاران (۲۰۱۳)، ونتورا و خوزه کورو (۲۰۱۳)، ونگ و دو (۲۰۱۴)، لیاو و همکاران (۲۰۰۶)، کولک و ساندرز (۲۰۰۸)، اگاتا و همکاران (۲۰۱۱) اشاره کرد. در پژوهشی با عنوان استفاده از فیس‌بوک در آموزش دانشگاهی نشان داده شد که به‌کارگیری فیس‌بوک در آموزش دانشگاهی می‌تواند

از هنگام معرفی، سایت‌های شبکه اجتماعی مانند مای اسپیس^۴، فیس‌بوک^۵ و غیره میلیون‌ها نفر از کاربران، روزانه در این سایت‌ها ثبت‌نام کرده‌اند. هرکدام از این سایت‌ها دارای کارایی‌های مختص به خود بودند و توانستند شمار بسیاری از افراد در سراسر جهان را به خود جذب کنند. در این سایت‌های اجتماعی افرادی که زبان، مذهب و علاقه مشترکی دارند به انتشار اطلاعات مختلف می‌پردازند. این شبکه‌ها هر یک دارای ویژگی‌هایی چون انتشار صدا، تصویر، فایل و عکس می‌باشند. بنابر تعریف، شبکه اجتماعی خدمات مبتنی بر وب هستند که اجازه می‌دهد نخست مطالب صوتی و تصویری را در یک نظام محدود به اشتراک بگذارند، دوم این که ایجاد فهرستی از کاربرانی که دارای علاقه‌های مشترک هستند و سوم مشاهده و گروه‌بندی دیگر کاربران با علایق مشترک، که البته ماهیت و نام‌گذاری این ارتباطات ممکن است از سایتی به سایت دیگر متفاوت باشد. به‌طور کلی، مفهومی با عنوان شبکه‌های اجتماعی اینترنتی برای نخستین بار در سال ۱۹۶۰ در دانشگاه ایلی نویز در ایالت متحده آمریکا مطرح شد. بعد از آن اولین شبکه اجتماعی اینترنتی در سال ۱۹۹۷ به نام SixDegree راه‌اندازی شد. از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۱ شبکه‌های اجتماعی مختلفی با امکانات و ویژگی‌های متفاوت از یکدیگر ساخته شدند. از سال ۲۰۰۱ به بعد شبکه‌های اجتماعی متفاوتی با کاربری‌های متنوع ایجاد شد و در واقع موج جدیدی از شبکه‌های اجتماعی شکل گرفت. اکنون فیس‌بوک با بیش از ۲ میلیارد کاربر در ماه یکی از پر استفاده‌ترین شبکه‌های اجتماعی محسوب می‌گردد. فیس‌بوک در سال ۲۰۰۴ توسط یکی از دانشجویان دانشگاه هاروارد به نام مارک زوکربرگ^۶ در خوابگاه دانشگاه راه‌اندازی شد. این سایت در سال ۲۰۰۶ در دسترس عموم قرار گرفت. در این سال توئیتر^۷ هم راه‌اندازی شد.

در ایران نیز مفهوم شبکه‌های اجتماعی به‌طور گسترده با اورکات^۸ رواج پیدا کرد و آن‌قدر سریع رشد کرد که بعد از برزیل و آمریکا، ایران سومین کشور حاضر در اورکات شد (بوید و الیسون^۹، ۲۰۰۸).

دانشجویان کمک می‌کند تا هویت دانشگاهی خود را توسعه دهند. مرتبط شدن دانشجویان با شبکه‌های اجتماعی و اینترنت سبب ایجاد ارتباط‌های جدید با مجمع‌های دانشگاهی، یافتن دوستان جدید و قدیمی می‌شود. این قابلیت‌ها منجر به جذاب شدن برقراری ارتباط از طریق فیس‌بوک می‌شود. البته با توجه به محبوبیت این شبکه‌ها باید چالش‌ها و مسئله‌های مربوط به آن را نیز در نظر گرفت مانند حفظ حریم خصوصی، اعتیاد به فیس‌بوک، ایمنی، مسئولیت نسبت به آشکار شدن اطلاعات شخصی (دی کستکا- روکوتس و همکاران، ۲۰۱۴) شبکه‌های اجتماعی همراه می‌توانند در تعامل‌های اجتماعی انسان‌ها دگرگونی‌های اساسی ایجاد کنند. یادگیری الکترونیک و استفاده از این شبکه‌ها در هر زمان و مکانی از سودمندی و برتری‌های آن‌ها در یادگیری آگاهانه به شمار آید (اگاتا و همکاران، ۲۰۱۱: هوانگ و همکاران، ۲۰۰۸).

خانیکی و بصیریان جهرمی (۱۳۹۲) در پژوهشی درباره کنشگری و قدرت در شبکه‌ها اجتماعی مجازی (ارزیابی کارکردهای فیس بوک در فضای واقعی) به ماهیت توانمندی کنشگران در شبکه‌های اجتماعی و چگونگی بروز و اعمال آن در رابطه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی پرداختند و بیان می‌کنند که کاربران در شبکه‌های اجتماعی برای رسیدن به هدف‌های تعیین شده با هم ارتباط برقرار می‌کنند.

عدلی‌پور و پیرنیا (۱۳۹۳) در بررسی خود به ارزیابی اثرگذاری‌ها و پیامدهای سیاسی شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان یکی از ابزار جهانی شدن پرداختند و بیان کردند، که شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش مهمی در گسترش اطلاعات، آگاهی و جهت‌گیری سیاسی افراد دارند. هم‌چنین با خارج کردن کشورها از یک سونگری، به انحصار دولت‌ها در زمینه اطلاع‌رسانی و محدود شدن حاکمیت و تجدیدنظر در رفتار و عملکرد دولت‌ها منجر شده‌اند. افزون بر این شبکه‌های اجتماعی مجازی آسیب‌های سیاسی هم‌چون پیش‌بینی ناممکن رخدادهای سیاسی، بسیج افکار عمومی علیه دولت، تهدید

منجر به دسترسی سریع به منابع آموزشی، افزایش کیفیت آموزش کلاسی، اشتراک‌گذاری اطلاعات درسی، افزایش فعالیت‌های گروهی، انعطاف‌پذیر شدن فرایند یاددهی-یادگیری، بهبود روابط اجتماعی، حفظ ارتباط بین مدرس و دانشجو و درنهایت افزایش رضایت و بهبود تجربه یادگیری شود (مت نو و همکاران، ۲۰۱۳). در مطالعه دیگری با عنوان کاربرد فیس‌بوک در آموزش دی و نتورا و خوزه کورو (۲۰۱۳) نتیجه گرفتند که به‌کارگیری فیس‌بوک در یادگیری نه‌تنها محدودیتی در ارتقای فرایند تدریس به‌عنوان ابزار ارتباطی و تعاملی ایجاد نمی‌کند، بلکه به‌عنوان ابزار مفیدی در جهت کمک به دانشجویان در توسعه حرفه‌ای نیز محسوب می‌شود. از سوی دیگر طبق مطالعات مازر و همکاران (۲۰۰۷) مشخص شد که استفاده از فیس‌بوک تأثیرات زیادی بر بازگشت انگیزه دانشجویان نسبت به یادگیری، اثربخشی آموزشی و بهبود جو کلاسی دارد. ونگ و دو (۲۰۱۴)، در مطالعه خود شبکه‌های اجتماعی همراه را به عنوان یک ابزار نوآورانه در آموزش و یادگیری افراد معرفی کرده‌اند. آن‌ها تأکید دارند که این شبکه‌ها بر پایه یادگیری همیشگی و در همه جا بنا شده و به افراد این امکان را می‌دهد که در هر مکان و زمانی یاد بگیرند. نتایج پژوهش بابسون و هوپن (۲۰۱۴) نشان داده است، که ساختار شبکه‌های اجتماعی مجازی توسط خود کاربران و نقش آنان در گروه، نوع تعامل‌ها بین آنان، و هدف‌هایی که دنبال می‌کنند تعیین می‌شود. از سوی دیگر تحقیق لیائو و همکاران (۲۰۱۶) در مورد نگرش فراگیران و آموزش‌گران نسبت به یادگیری الکترونیکی نشان داد، که آموزش‌گران نگرش بسیار مثبتی نسبت به یادگیری الکترونیکی برای کمک به تدریس خوددارند. در نتایج تحقیقی که در زمینه ارتباط بین استفاده از فیس‌بوک و عملکرد تحصیلی انجام شده بود مشخص شد، که بین معدل کل دانشجویان استفاده‌کننده از فیس‌بوک و دانشجویانی که از آن استفاده نمی‌کردند تفاوتی وجود نداشته است (کولک و ساندرز، ۲۰۰۸). در نتایج تحقیقی دیگر مشخص شد، فیس‌بوک ابزاری است که به

مدرسان قرار گرفت آن‌گاه پس از انجام اصلاح‌ها و تعدیل مواردی از آن‌ها، در اختیار پاسخگویان قرار گرفت. این پرسش‌نامه دارای هفت بخش شامل: ویژگی‌های فردی (۵ گویه)، پرسش‌های مهارتی در زمینه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (۱۱ گویه)، میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی (۹ گویه)، زمینه استفاده از شبکه‌های اجتماعی (۱۱ گویه)، میزان علاقه به موضوع‌های موجود در شبکه‌های اجتماعی (۹ گویه)، اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی (۱۹ گویه) و در نهایت بخش نگرشی آن شامل ۲۶ گویه بود. به منظور بررسی روایی پرسش‌های پرسش‌نامه از نظرسنجی استادان و متخصصان مربوطه و استادان دانشگاه بوعلی سینا استفاده شده است. پایایی پرسش‌نامه نیز با استفاده از ضریب تتای ترتیبی نیز در نرم‌افزار R بررسی شد که نشان دهنده وجود همگرایی در پاسخ مشارکت‌کنندگان و برداشت یکسان از محتوای متغیرها داشت که میزان آن $\theta = 0/88$ به دست آمد. در این بررسی به منظور ارزیابی و تبیین نگرش دانشجویان نسبت به شبکه‌های اجتماعی از روش محاسبه درصد برای هر سه گویه موافق، مخالف و بدون نظر استفاده شد. همچنین در راستای بررسی هم‌بستگی بین متغیرهای تحقیق با نگرش از هم‌بستگی پیرسون، اسپیرمن به منظور مقایسه میانگین‌ها بر حسب سطح مقیاس متغیر از آزمون من ویتنی و کروسکال والیس استفاده شد. در نهایت برای شناسایی و گروه‌بندی اثرگذاری‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد.

یافته‌ها

از تعداد ۲۱۷ نفر دانشجوی نمونه‌گیری شده، ۴۱/۹ درصد مرد (۹۱ نفر) و ۵۸/۱ درصد (۱۲۶ نفر) زن بودند، که ۳۷/۷ درصد (۸۴ نفر) در کارشناسی‌ارشد و ۵۹/۶ درصد (۱۳۳ نفر) در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. بیش‌ترین فراوانی از لحاظ سن، ۲۵ سال و کمترین آن ۳۵ سال بود. از بین این دانشجویان ۵۲ درصد عضو واتساپ، ۳۵ درصد وایبر، ۷/۶ درصد تویتر، ۵/۴ درصد عضو آکادمیا بوده‌اند.

امنیت ملی، نبود زمینه نهادسازی سیاسی، خارج شدن سیاست از فرایند عقلانی و وارونه شدن برخی از نظریه‌های حوزه سیاست را نیز به همراه دارند. با توجه به نقش مهم و گسترده شبکه‌های اجتماعی در امر آموزش و اطلاع‌رسانی در بخش کشاورزی، انجام این بررسی در راستای پی بردن به نقش‌های شبکه‌های اجتماعی برای محققان، دانشجویان و برنامه‌ریزان آموزشی دارای اهمیت است. از سوی دیگر نتایج این بررسی می‌تواند برای مسئولان و سیاست‌گذاران در حوزه نقش رسانه‌های نوین در امر آموزش و پژوهش راه‌گشا باشد. به همین خاطر هدف اصلی این پژوهش بر پایه پی بردن و شناسایی اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی در بهبود فعالیت‌های یادگیری دانشجویان رشته‌های کشاورزی شکل گرفت.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر راهبرد، کمی، از نظر هدف، کاربردی، از نظر روش، میدانی، و از امکان کنترل متغیرها است. جامعه بررسی این مطالعه را دانشجویان کارشناسی و کارشناسی‌ارشد دانشکده کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا در سال تحصیلی ۱۳۹۶ با شمار ۵۲۳ نفر تشکیل دادند، که از این شمار ۲۱۷ نفر به‌عنوان نمونه مورد بررسی با استفاده از روش نمونه‌گیری ساده و جدول مورگان انتخاب شدند. با رعایت ملاحظه‌های اخلاقی، محرمانه ماندن اطلاعات افراد، نبود اجبار در ادامه دادن روند کار، در دسترس بودن محقق برای پاسخ‌گویی به پرسش‌ها و کسب مجوز اجرای پژوهش از دانشگاه به توزیع پرسش‌نامه در بین دانشجویان اقدام شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته که مبتنی بر مطالعه و مرور نتایج بررسی‌های مختلف در زمینه شبکه‌های اجتماعی بود، استفاده شده. برای معتبرسازی پرسش‌نامه شبکه‌های اجتماعی مجازی، از رویه استخراج اجزای متغیرهای مورداندازه‌گیری از ادبیات موضوعی تحقیق با بهره‌گیری از نظریه‌های متخصصان و نیز اجرای نمونه‌ای مقدماتی استفاده شد. بدین منظور، پرسش‌نامه طراحی شده، در اختیار

بنابر نتایج به دست آمده از جدول ۲ مشخص شد که بین جنس و مقطع تحصیلی دانشجویان کشاورزی با نگرش آنان نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه معنی‌دار وجود دارد. باید گفت که با اطمینان ۹۹ درصد به لحاظ آماری تأثیر جنس در نگرش نسبت به شبکه‌های اجتماعی معنی‌دار است. یعنی نگرش در بین زنان و مردان متفاوت است. هم‌چنین بین مقطع تحصیلی دانشجویان و میزان علاقه به شبکه‌های اجتماعی رابطه معنی‌دار و مثبت در سطح ۹۵ درصد وجود دارد.

در این بخش از بررسی به منظور شناسایی عامل‌های اثرگذار شبکه‌های اجتماعی از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. هم‌چنین، به منظور تعیین مناسب بودن داده‌های گردآوری شده در این زمینه، برای تحلیل عاملی از ضریب KMO و آماره بارتلت استفاده شده است. در این بخش مقدار KMO برابر ۰/۸۵۱ به دست آمد که نشان‌دهنده مناسب بودن همبستگی‌های موجود در بین داده‌ها برای تحلیل عاملی است. از سوی دیگر برای اطمینان از مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی از آزمون بارتلت نیز استفاده شد. مقدار آماره بارتلت برابر با ۱۹۵۰/۵۸۹ به دست آمد که در سطح ۰/۱ معنی‌دار بود، لذا داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب بودند. در جدول ۴ شمار عامل‌های استخراج شده همراه با مقادیر ویژه هر یک از آن‌ها، درصد واریانس هر یک از عامل‌ها و درصد تجمعی واریانس عامل‌ها آمده است. مقدار ویژه بیانگر سهم هر عامل از کل واریانس متغیرها است و هر چه مقدار آن بزرگ‌تر باشد، نشان‌دهنده اهمیت و تأثیر بیش‌تر آن عامل است. همان‌طور که جدول ۴، نشان می‌دهد که در مجموع چهار عامل یادشده توانسته‌اند ۶۱/۳۰۲ درصد از کل واریانس متغیرهای شبکه‌های اجتماعی در بین دانشجویان کشاورزی (در مقطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد) دانشکده بوعلی سینا را تبیین کنند.

افزون بر این شیوه دسترسی به هر یک از این شبکه‌ها ۶۶/۸ درصد تلفن همراه، ۱۷ درصد سایت اینترنت دانشگاه، ۱۷/۵ درصد رایانه شخصی، ۵۳/۸ درصد لپ‌تاپ و ۵/۴ درصد کافی نت بود.

از دیگر موارد ارزیابی شده، بررسی میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بود که نشان داد ۱۷/۳ درصد از افراد مورد بررسی کمتر از ۳۰ دقیقه در شبانه روز از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند، ۱۰/۹ درصد بین ۳۰ دقیقه تا ۱ ساعت، ۲۷/۸ درصد از افراد بین ۱ تا ۲ ساعت، ۲۶/۸ درصد بین ۲ تا ۴ ساعت و ۱۷/۲ درصد بین ۴ تا ۸ ساعت در شبانه روز از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند، این در حالی است که بنابر یافته‌ها، میزان مطالعه‌ی افراد در طی شبانه‌روز بین ساعت‌های ۶ صبح تا ۱۲ ظهر (۲۳/۸ درصد)، ۱۲ ظهر تا ۶ عصر (۲۰/۶ درصد)، ۶ عصر تا ۱۲ شب (۳۸/۱ درصد) که بیش‌ترین زمان اختصاص داده‌شده به مطالعه بین ساعت‌های ۶ عصر تا ۱۲ شب است.

در این بخش به منظور شناسایی نگرش دانشجویان به استفاده از شبکه‌های اجتماعی مورد بررسی ۲۶ پرسش‌نگرشی با طیف سه‌گانه از مخالف، بی‌نظر و موافق استفاده شد. برای خنثی کردن سوگیری‌ها در پرسش‌ها به این نکته توجه شد که هم پرسش‌های با جهت منفی و هم پرسش‌های با جهت مثبت طراحی شود. آن‌گاه با استفاده از محاسبه درصد پاسخ‌ها به هر سه گویه موافق، بی‌نظر و موافق میزان گرایش در سه طیف منفی، مثبت و خنثی مشخص شد. همان‌طور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌گردد بیش از نیمی از دانشجویان مورد بررسی (۴۵/۶ درصد) گرایش مثبتی نسبت به نقش شبکه‌های اجتماعی در آموزش و یادگیری داشته‌اند. در نهایت ۲۷/۶ درصد گرایش منفی داشته و ۲۶/۸ درصد گرایش خاصی نسبت به این موضوع اظهار نکرده‌اند.

جدول ۱- نگرش کلی دانشجویان نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی

فراوانی (درصد)				گویه
مخالف	بی نظر	موافق	جمع	
۲۳/۵	۲۴/۲	۵۲/۳	۱۰۰	از شبکه‌های اجتماعی می‌توان در تحقیقات استفاده کرد.
۲۸/۱	۳۳/۶	۳۸/۳	۱۰۰	گسترش کاربرد شبکه‌های اجتماعی با ارزش‌های مذهبی متضاد است.
۲۲/۸	۲۵/۱	۵۲/۱	۱۰۰	هزینه شبکه‌های اجتماعی در مقایسه با دیگر منابع‌های اطلاعاتی کمتر است.
۳۴/۱	۳۸/۱	۲۷/۸	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی موجب می‌شود تا دانشجویان در جریان آموزش برانگیخته شوند.
۱۷/۱	۲۴/۷	۵۸/۲	۱۰۰	باور به سودمند بودن شبکه‌های اجتماعی در استفاده از آن تأثیر دارد.
۳۲/۷	۲۵/۱	۴۲/۲	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی می‌تواند ابزاری برای آشنایی با صاحب‌نظران بین‌المللی باشد.
۳۲/۴	۲۳/۷	۴۳/۹	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی ابزار مناسبی برای دسترسی به آخرین یافته‌های علمی است.
۲۹/۱	۲۶	۴۴/۹	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی ابزار مهمی برای آگاهی از کنفرانس‌ها و همایش‌های بین‌المللی است.
۲۷/۵	۲۵/۱	۴۷/۴	۱۰۰	استفاده از شبکه‌های اجتماعی در فعالیتهای آموزشی و پژوهش مغایرتی با استفاده از دیگر منابع‌ها ندارد.
۲۵/۶	۲۷/۴	۴۷	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی دستیابی به اطلاعات موردنیاز برای فعالیتهای تحقیقاتی را ساده می‌کند.
۳۱/۵	۲۴/۷	۴۳/۸	۱۰۰	استفاده از شبکه‌های اجتماعی به ارتقاء سطح دانش زبان انگلیسی کمک می‌کند.
۲۵/۵	۱۸/۵	۵۶	۱۰۰	اطلاعات شبکه‌های اجتماعی در مقایسه با منابع‌های چاپی به‌روزتر است.
۲۳/۸	۱۷	۵۹/۲	۱۰۰	با استفاده از شبکه‌های اجتماعی سریع‌تر می‌توان به انواع مختلفی از مطالب دست‌یافت.
۲۳/۴	۲۹/۶	۴۷	۱۰۰	بسیاری از اطلاعات را تنها از طریق شبکه‌های اجتماعی می‌توان کسب کرد.
۳۹	۳۱/۸	۲۹/۲	۱۰۰	در پژوهش به‌راحتی می‌توان برتری شبکه‌های اجتماعی را با منابع‌های چاپی مورد مقایسه قرارداد.
۳۲/۴	۳۰	۳۷/۶	۱۰۰	کیفیت آموزش به‌واسطه استفاده از شبکه‌های اجتماعی افزایش می‌یابد.
۲۵/۱	۲۴/۶	۵۰/۳	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی برای انتقال مطالب آموزشی وسیله مناسبی هستند.
۲۶/۱	۳۳/۲	۴۰/۷	۱۰۰	استفاده از شبکه‌های اجتماعی موجب توسعه فعالیت‌های حرفه‌ای می‌شود.
۲۸	۲۷/۴	۴۴/۶	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی فرآیند یادگیری را آسان‌تر می‌کند.
۲۹/۱	۳۳/۲	۳۷/۷	۱۰۰	استفاده از شبکه‌های اجتماعی باعث افزایش علاقه مندی به آموزش می‌شود.
۳۲/۴	۲۶	۴۱/۶	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی باعث بروز خلاقیت می‌شود.
۲۴/۲	۲۹/۶	۴۶/۲	۱۰۰	استفاده آموزش‌گران از شبکه‌های اجتماعی عامل مهمی در تشویق افراد برای استفاده از آن است.
۳۳/۱	۲۴/۶	۴۲/۳	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی می‌تواند آموزش را سریع‌تر می‌کند.
۲۰/۹	۱۳/۵	۶۵/۶	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی ابزار مناسبی برای گفتگو و ارتباط با دوستان است.
۲۹/۴	۳۱/۴	۳۹/۲	۱۰۰	شبکه‌های اجتماعی می‌تواند فرصت‌های شغلی بیشتری را به کاربران پیشنهاد دهد.
۲۱/۲	۲۸/۳	۵۰/۵	۱۰۰	کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌توانند اطلاعات لازم را در زمینه انتخاب شغل به افراد ارائه دهند.
۲۷/۶	۲۶/۸	۴۵/۶	۱۰۰	

مقیاس: مخالف = ۱- بی نظر = ۰ و موافق = ۱+

جدول ۲- رابطه بین جنس، مقطع تحصیلی و سن با نگرش، مهارت، میزان استفاده و میزان علاقه دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع آزمون	مقدار آزمون	سطح معنی‌داری
جنس		اسپیرمن	۰/۲۲۷	**۰/۰۰۱
مقطع تحصیلی	نگرش	اسپیرمن	۰/۳۲۱	**۰/۰۰۰
سن		اسپیرمن	۰/۲۹۳	**۰/۰۰۰
جنس		اسپیرمن	۰/۰۲۹	۰/۶۶۷
مقطع تحصیلی	مهارت	اسپیرمن	۰/۰۳۲	۰/۶۴۵
سن		اسپیرمن	۰/۰۱۰	۰/۸۹۱
جنس		اسپیرمن	۰/۰۰۴	۰/۹۴۹
مقطع تحصیلی	میزان استفاده	اسپیرمن	۰/۰۶۴	۰/۳۴۸
سن		اسپیرمن	- ۰/۰۶۴	۰/۳۵۹
جنس		اسپیرمن	۰/۰۱۷	۰/۷۹۹
مقطع تحصیلی	میزان علاقه	اسپیرمن	۰/۱۵۹	* ۰/۰۱۹
سن		من-ویتنی	۰/۱۰۰	۰/۱۵۴

** معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد * معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد

جدول ۳- تأثیر بین جنس، مقطع تحصیلی و سن با نگرش، مهارت، میزان استفاده و میزان علاقه دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع آزمون	مقدار آزمون	سطح معنی‌داری
جنس		من-ویتنی	۳۸۷۵/۵۰۰	۰/۰۰۱
مقطع تحصیلی	نگرش	من - ویتنی	۳۴۶۴/۰۰۰	۰/۰۰۰
سن ^{۱۰}		کروسکال والیس	۱۶/۳۰۶	۰/۰۰۰
جنس		من-ویتنی	۵۰۶۱/۵۰۰	۰/۶۶۶
مقطع تحصیلی	مهارت	من-ویتنی	۵۲۵۷/۰۰۰	۰/۶۴۴
سن		کروسکال والیس	۱/۲۹۵	۰/۵۲۳
جنس		من-ویتنی	۵۳۶۷/۵۰۰	۰/۹۴۹
مقطع تحصیلی	میزان استفاده	من-ویتنی	۵۱۶۳/۵۰۰	۰/۳۴۷
سن		کروسکال والیس	۵/۵۰۸	۰/۰۶۴
جنس		من-ویتنی	۵۲۸۱/۵۰۰	۰/۷۹۸
مقطع تحصیلی	میزان علاقه	من-ویتنی	۴۳۵۱/۰۰۰	۰/۰۱۹
سن		کروسکال والیس	۲/۸۲۶	۰/۲۴۳

** معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد * معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد

جدول ۴- تحلیل عاملی عامل‌های اثرگذار شبکه‌های اجتماعی

عامل‌ها	مقدار ویژه	درصد واریانس مقدار ویژه	درصد تجمعی واریانس
تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و استادان	۶/۸۱۴	۳۵/۸۶۴	۳۵/۸۶۴
بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری	۲/۱۰۸	۱۱/۰۹۷	۴۶/۹۶۰
بهبود ارتباط‌های فردی و اجتماعی	۱/۵۷۰	۸/۲۶۴	۵۵/۲۲۵
افزایش احتمال یافتن شغل	۱/۱۵۵	۶/۰۷۸	۶۱/۳۰۲

منبع: یافته‌های تحقیق

جدول ۵- متغیرهای عامل‌ها و بار عاملی به‌دست‌آمده از ماتریس دوران یافته ارزیابی اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی

نام عامل	متغیرها	بار عاملی
عامل ۱: تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و استادان	به‌روز شدن اطلاعات	۰/۸۲۸
	ارسال و دریافت مقاله به همکلاسی‌ها	۰/۸۱۰
	ارسال و دریافت مقاله با استادان	۰/۸۰۱
	افزایش انگیزه دریافت اطلاعات جدید	۰/۷۹۲
عامل ۲: بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری	افزایش علاقه نسبت به مطالب درسی	۰/۶۸۳
	آسانگری شرایط و محیط یادگیری	۰/۷۵۶
	بهبود روش‌های یادگیری	۰/۶۶۲
	بهبود زمان و سرعت یادگیری	۰/۶۲۰
عامل ۳: بهبود ارتباطات فردی و اجتماعی	افزایش همدردی	۰/۸۵۷
	افزایش اعتمادبه‌نفس	۰/۶۷۳
	افزایش فعالیت‌های مشارکتی	۰/۶۶۱
	ارتباط بین استاد و دانشجو	۰/۶۵۷
عامل ۴: افزایش احتمال یافتن شغل	ارتباط دانشجو با واحد مدیریت و کارکنان دانشگاه	۰/۵۶۸
	ارتباط دانشجو با دانشجو	۰/۵۵۱
	کاریابی	۰/۵۶۷

برای چرخش عاملی از روش وریماکس استفاده گردید. پس از پردازش متغیرهای مربوط به اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی، نسبت به نام‌گذاری عامل‌های به‌دست‌آمده اقدام شد. در جدول ۵ هر یک از عامل‌ها و متغیرهای مربوط به آن عامل همراه با بار عاملی و گویه‌های آن‌ها آورده شده است. نتایج تحلیل عاملی اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی را نشان داد که تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و استادان ۶/۸۱۴ درصد واریانس را به خود اختصاص داده است و با مقدار ویژه ۳۵/۸۶۴ عامل اول از اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی بوده است. همچنین این یافته‌ها نشان داد که بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری، بهبود ارتباط‌های فردی و اجتماعی و افزایش احتمال یافتن شغل به ترتیب

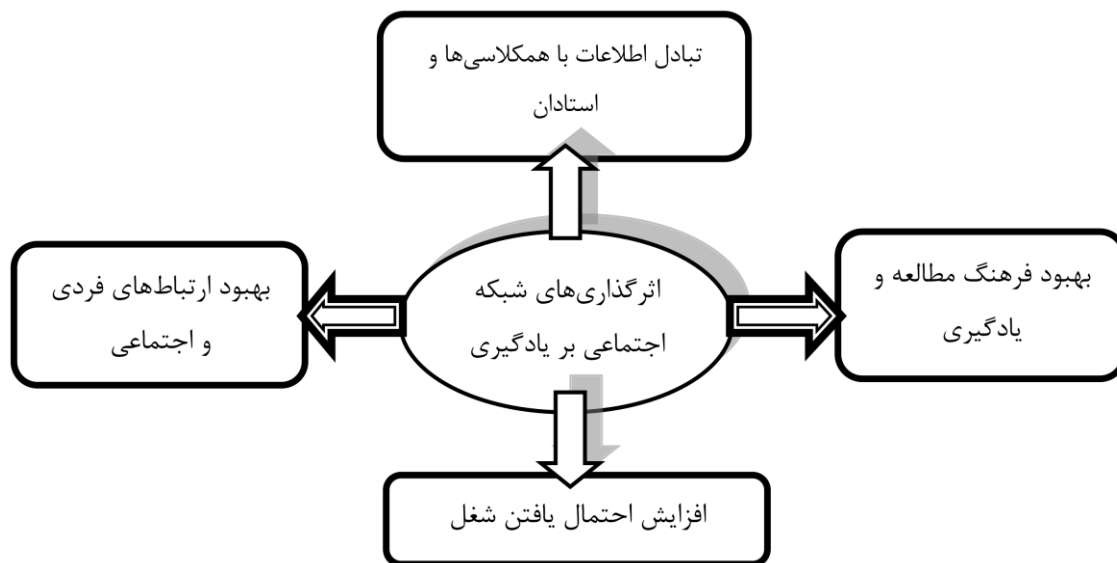
برای چرخش عاملی از روش وریماکس استفاده گردید. پس از پردازش متغیرهای مربوط به اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی، نسبت به نام‌گذاری عامل‌های به‌دست‌آمده اقدام شد. در جدول ۵ هر یک از عامل‌ها و متغیرهای مربوط به آن عامل همراه با بار عاملی و گویه‌های آن‌ها آورده شده است. نتایج تحلیل عاملی اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی را نشان داد که تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و استادان ۶/۸۱۴ درصد واریانس را به خود اختصاص داده است و با مقدار ویژه ۳۵/۸۶۴ عامل اول از اثرگذاری‌های شبکه‌های اجتماعی بوده است. همچنین این یافته‌ها نشان داد که بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری، بهبود ارتباط‌های فردی و اجتماعی و افزایش احتمال یافتن شغل به ترتیب

شیوه‌های مختلف یادگیری که امروزه در جهان در حال اجرا است، آشنا کند این مسئله سبب بهبود سرعت و زمان یادگیری دانشجویان نسبت به گذشته شده است چراکه با ورود این فناوری‌ها و افزایش دسترسی به دنیای مجازی روند سرعت یادگیری و آموزش نسبت به گذشته افزایش چشمگیری پیدا کرده است. هم‌چنین مشخص شد، شبکه‌های اجتماعی منجر به بهبود ارتباط‌های فردی و اجتماعی شدند. این مسئله گویای این است که توان همدلی، افزایش اعتمادبه‌نفس و فعالیت‌های مشارکتی دانشجویان، ارتباط و تعامل بیشتر با استادان و دانشجویان دیگر و حتی مسئولین دانشگاه نسبت به گذشته رشد چشم‌گیری داشته است. در زمینه اشتغال و کارایی نیز شبکه‌های اجتماعی مجازی توانستند محیط پویایی را برای افرادی که به دنبال یافتن شغل و کار هستند با ایجاد بنگاه‌های کارایی و اشتغال فراهم آورند. با استفاده از این شیوه افراد جویای کار زمان و هزینه کمتری را برای رفت‌وآمد به مرکزهای کارایی صرف می‌کنند. هم‌چنین این مسئله سبب شده است تا افراد جویای کار اطلاعات جامع‌تری را در زمینه انواع شغل‌ها و نیاز کارفرمایان کسب کنند.

بنابر یافته‌های به دست آمده از این بررسی ضرورت دارد، مؤسسه‌ها و دانشگاه‌ها به منظور آشنایی بیشتر دانشجویان و استفاده سودمند از شبکه‌های اجتماعی در زمینه شیوه استفاده و دریافت اطلاعات از این منابع کارگاه‌های آموزشی برگزار نمایند. بنابراین با توجه به نتایج تاکید بر آن است که مسئولان نظام آموزشی در مقطع‌های تحصیلی دانشگاهی بر جنبه‌های مثبت شبکه‌های اجتماعی مجازی تاکید کنند و با ارائه برنامه‌های آموزشی در زمینه آشنایی با چگونگی استفاده از این شبکه‌ها، دانشجویان را آموزش دهند. افزون بر این می‌بایست فرهنگ استفاده درست و قابلیت‌های سودمند شبکه‌های اجتماعی در بین دانشجویان از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی ترویج شود.

هم‌چنین بخش دیگری از یافته‌های این تحقیق گویای این مسئله است که با افزایش سطح تحصیلات دانشجویان، نگرش آنان نسبت به استفاده از این نوع فناوری افزایش می‌یابد و از این شبکه‌ها در راستای کسب اطلاعات و ارتباط با افراد فرهیخته استفاده می‌کنند. در بخش دیگری از تحقیق مشخص شد، نگرش دانشجویان دختر و پسر به انواع شبکه‌های اجتماعی که استفاده قرار می‌کنند، متفاوت است و از سوی دیگر هر چه سطح تحصیلات دانشگاهی افراد بالاتر رود نگرش مساعدتری به کاربری این شبکه‌ها خواهند داشت. از سوی دیگر با افزایش سطح تحصیلات افراد، مهارت‌های استفاده از اینترنت و رایانه به دلیل پرستفاده بودن در طی دوران تحصیل افزایش پیدا می‌کند. این مسئله می‌تواند به بهبود نگرش افراد در استفاده بیش‌تر از شبکه‌های اجتماعی کمک کند.

به‌منظور مشخص شدن اثرگذاری‌های اصلی شبکه‌های اجتماعی بر فعالیت‌های یادگیری دانشجویان کشاورزی از تحلیل عاملی استفاده شد. یافته‌های به دست آمده از این بخش گویای این است که شبکه‌های اجتماعی دارای چهار تأثیر مهم از جمله تبادل اطلاعات با همکلاس و استادان، بهبود فرهنگ مطالعه و یادگیری، بهبود ارتباط‌های فردی و اجتماعی و درنهایت افزایش احتمال یافتن شغل است. در بخش تبادل اطلاعات با همکلاسی‌ها و استادان مشخص شد، شبکه‌های اجتماعی اثرگذاری‌های زیادی بر روزآمدی اطلاعات علمی و غیرعلمی، ارسال و دریافت مقاله‌های علمی از منبع‌ها و مجله‌های علمی داخلی و خارجی داشته است. از سوی دیگر شبکه‌های اجتماعی توانسته‌اند، نقش مهمی در ارتقای انگیزه دانشجویان در راستای کسب اطلاعات جدید در زمینه‌های مختلف و نیز بهبود افزایش علاقه‌مندی به مطالعه منبع‌های درسی داشته باشند. در زمینه بهبود شرایط و شیوه‌های یادگیری نیز مشخص شد، شبکه‌های اجتماعی توانستند محیطی را فراهم کنند که در آسانگری یادگیری مؤثر باشد و امروزه دانشجویان را با

نگاره ۱- مدل نظری تحقیق

- 7- Twitter
- 8- Orkut
- 9- Boyd & Ellison

۱۰- برای انجام آزمون کروسکال والیس سن را در سه دسته تقسیم بندی کردیم.

- 1- Day et al
- 2- Yang
- 3- Getchell & Sellnow
- 4- Myspace
- 5- Facebook
- 6- Mark Zuckerberg

پی نوشت ها

منبع ها

- بشیری، سعید (۱۳۹۵). تأثیر فضای مجازی بر توسعه سیاسی؛ با تأکید بر شبکه های اجتماعی. مدیریت رسانه، (۲۱) ۴، ۴۴-۲۵.
- جانبازی، زبیده (۱۳۸۹). تأثیر رسانه های یادگیری الکترونیکی بر رفتار اجتماعی از دید گاه اساتید و دانشجویان کامپیوتر، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ی تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی ساری.
- خانیکی، هادی، بصیریان جهرمی، حسین (۱۳۹۲). کنشگری و قدرت در شبکه ها اجتماعی مجازی ((مطالعه کارکردهای فیس بوک در فضای واقعی)). فصل نامه علوم اجتماعی، شماره ۴۶، ۶۱-۸۰.
- رضائی، مهدیه، شبیری، محمد (۱۳۹۴). رابطه استفاده از نرم افزارهای وایبر، لاین و اینستاگرام با سواد زیست محیطی دانشجویان، نشریه فناوری آموزش، ۹ (۴)، ۲۷۳-۲۷۴.
- رهبرقاضی، محمود رضا؛ مسعودنیا، حسین؛ صادقی نقدعلی، زهرا؛ و پوره، امیر حسین (۱۳۹۵). نقش شبکه های اجتماعی مجازی در تمایل به مشارکت انتخاباتی و جهت گیری های سیاسی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه های شهر اصفهان). پژوهش های ارتباطی، ۸۶، ۱۴۶-۱۲۵.
- شیخ، رضا، شامبیاتی؛ هانیه (۱۳۹۴). تحلیل محتوای شبکه های اجتماعی مجازی با رویکرد نتنوگرافی بر اساس اطلاعات ناقص، فصل نامه مطالعات رسانه های نوین، سال اول، شماره ۴، ۲۰۳-۱۷۹.

- عدلی پور، صمد؛ و پیرنیا، زهرا (۱۳۹۳). مطالعه آثار و پیامدهای سیاسی شبکه‌های اجتماعی مجازی. مطالعات اجتماعی و رسانه، (۴) ۱، ۱۰۶-۸۷.
- عیسی زاده نشلی، ر. (۱۳۸۲). ارائه مدل و ساختار محیط کنترل و آموزش نرم‌افزارهای کامپیوتری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه آزاد. WEB محیط شبکه‌های محلی و گسترده اسلامی، واحد تهران جنوب.
- فتیحی، آیت اله؛ موسوی فر، بابک؛ رضایی، نور محمد و نوری، ابراهیم (۱۳۹۵). تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی و هویت ملی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز. پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی، (۱) ۹، ۷۴-۵۱.
- محمدی، داود؛ حسینی، سید محمود؛ شبانعلی فمی، حسین؛ رجب‌بیگی، مجتبی؛ و عیسانی، محمد تقی (۱۳۸۷). تحلیل نگرش آموزش‌گران نسبت به یادگیری الکترونیکی در آموزش‌های علمی-کاربردی کشاورزی در ایران. مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۱۰۹-۱: ۹۹:۳۱.
- معینی کیا، مهدی؛ زاهد بابلان، عادل؛ آریانی، ابراهیم؛ و خالق خواه، علی (۱۳۹۴). بررسی اهداف و انگیزه‌های دانشجویان از کاربری شبکه‌های اجتماعی مجازی (مطالعه موردی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های تهران، علامه طباطبایی، شهید بهشتی و محقق اردبیلی). رسانه، سال ۲۶ شماره ۴، ۱۳۰-۱۰۵.
- مهدی زاده، سید محمد و اتابک، محمد (۱۳۹۴). استفاده از شبکه‌های اجتماعی و شکل‌گیری فرهنگ جوانی در جوانان تهرانی کاربر فیس بوک. مطالعات فرهنگ - ارتباطات، (۳۴) ۱۷، ۱۳۸-۱۰۳.
- میرفردی، اصغر و ولی نژاد، عبدالله (۱۳۹۴). ارزیابی رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و سرمایه اجتماعی دانشجویان) مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه یاسوج (. مجله جهانی رسانه، (۲) ۱۰، ۲۳۶-۲۵۰.
- ودودی، الهه، دلاور، علی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی در تغییر ویژگی‌های شخصیتی جوانان. روان‌شناسی تربیتی، سال ۱۰، شماره ۳۵، ۶۲-۴۱.
- یعقوبی، جعفر؛ ملک محمدی، ایرج؛ ایروانی، هوشنگ؛ و عطاران، محمد (۱۳۸۷). طراحی الگویی برای یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی ترویج و آموزش کشاورزی ایران. مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، (۱) ۳۹، ۲۰-۱۱.
- Bobsin, D. and Hoppen, N. (2014). From Information to Smart Society, The Structure of Organizational Virtual Social Networks, Springer International Publishing: Switzerland.
- Boyd D., and Ellison N. (2008). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication, 13, 210-230.
- Chen H. ; & Sali M. A. (2010). Qualitative study of Iranian face book users' perceptions of using face book in Iran's participations activities. E-Government Master Program - HT09 Swedish Business School – Informatics Örebro University.
- D. Kostka-Rokosz M., DvorkinCamiel L., and McCloskey W. (2014). Pharmacy students' perception of the impact of a Face book delivered health news service—Tw year analysis. Currents in Pharmacy Teaching and Learning, 6, 471-477.
- Day, TM., Raven MR., and Newman ME. (2005). The effects of World Wide Web instruction and traditional instruction and learning style on achievement and changes in student attitudes in a technical writing in an agriculture course. Journal of Agricultural Extension, 39 (4), 65-75.

- Getchell, M. and Sellnow, T. (2015). A network analysis of official Twitter account during the west Virginia water. computer in humans behavior. Available on; www.elsevier.com/locate/comphumbeh
- Heysung, P. (2004). Factors that affect information technology adoption by teachers. Retrieved from <http://digitalcommons.unl.edu/dissertations/AAI3126960>
- Hwang, G., Tsai, C., and Yang, S. J. (2008) Criteria, strategies and research issues of context-aware ubiquitous learning. *Educational Technology and Society*, 11 (2), 81–91.
- Kolek, EA., and Saunders, D. (2008) Online disclosure: An empirical examination of undergraduate facebook profile. *NASPA Journal*, 45 (1), 1-25.
- Liaw, S., Huang, H., and Chen, G. D. (2006). Surveying instructor and learner attitudes toward e-learning. *Journal of Computers & Education*. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com>.
- Luisetto M, Mokbul MI, Cabianca L (2016). Professional Social Media: Instrument to Meet Researcher and Healthcare Instruments with a Model for a New Scientific Social Network. *Int J Econ Manag Sci*, 5 (3), 1-3.
- MatNoh, N., Abd Razak, S. H., Alias, N., Siraj, S., Mohd Jamil, M. R., and Hussin, Z. (2013). Usage of Facebook: The Future Impact of Curriculum Implementation on Students in Malaysia. *Social and Behavioral Sciences*, 103 (26), 1261–1270.
- Mazer, J. P., Murphy, R. E., and Simonds, C. J. (2007). I'll see you on "Face book:" The effects of computer-mediated teacher self-disclosure on student motivation, affective learning, and classroom climate. *Communication Education*, 56 (1), 1–17.
- Mazman, S. G., and Usluel, Y. K. (2010). Modeling educational usage of Facebook. *Journal of Computers & Education*, 55, 444- 453.
- Nonamaker, JB. (2000). Pre-college Internet use and freshman year academic achievement in a private college: The effect of soci demographic characteristics, family socioeconomic status, academic ability and high school experience. Doctoral Dissertation, Fordham University. Digital Dissertation. UMI 2000; No 9981407.
- Ogata, H., Li, M., Hou, B., Uosaki, N. (2011). El-Bishouty, M., and Yano, Y. SCROLL: Supporting to share and reuse ubiquitous learning log in the context of language learning. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 6 (2), 69–82.
- Ventura, R., and Jose Quero, M. (2013). Using Face book in University Teaching: A Practical Case Study. *Social and Behavioral Sciences*, (83),1032 – 1038.
- Wang, RB., and Du, C. T. (2014). Mobile Social Network Sites as innovative pedagogical tools: factors and mechanism affecting students 'continuance intention on use. *Journal of Computer Education*, (10), 140-159.
- Yang, Y. T. C. (2008). A catalyst for teaching critical thinking in a large university class in Taiwan: Asynchronous online discussions with the facilitation of teaching assistants. *Educational Technology Research and Development*, 56 (3), 241-26.

The Effects of Virtual Social Networks (VSNS) On Improving the Students' Learning at Agricultural College of Bu- Ali Sina University, Iran

R. Movahedi¹, M. Samian², N. Izadi², and M. Sepahpanah²

1- Associate professor of agriculture extension & education department, College of agriculture, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

2- PhD student, Department of Agricultural Extension and Education, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

Abstract

Virtual social networks (VSNs) as one of the human's important achievements in updating information can provide a lot of opportunities for academic communities in particular for the students. Accordingly, the primary purpose of this study was to analyze the agricultural students' attitude towards virtual social networks associated with improving learning activities. The study's population included 523 both graduate and undergraduate students at Bu-Ali Sina University in 2017 academic year. A number of 217 students were randomly selected as samples using Morgan's sampling size table. In order to validate the questionnaire and access to reliable variables both panel of experts and a pre-test method were used. The validity of the questions was verified by experts' views of Bu-Ali Sina University and the reliability of the questionnaire estimated with ordinal teta ($\Theta=0.88$). Results showed that majority of the students (52.4 %) agreed to virtual social networks with a positive attitude. The students on graduated level and female students use VSNs more than other groups. The factor analysis results from the effects of social networks on improvement of learning activities showed that the most important factors were the exchange of information with classmates and professors, improving the culture of study and learning, improving personal and social communication and increasing the probability of job placement. These factors explain 61% of the total variance of all variables. Also, the results of Spearman correlation coefficient showed that there was a significant relationship between gender and educational level of agricultural students with their attitude toward using social networks at the level of 99%, and also the results of Kruskal Wallis test indicated that between the attitude of male and female students towards social networks was different at 99 percent significantly.

Index Terms: Virtual Social Networks (VSN), internet, teaching and learning, students' learning activities, building culture, students' agricultural.

Corresponding Author: R. Movahedi

Email: movahedi686@yahoo.com

Received: 22/05/2018;

Accepted: 17/06/2019